

Internt notat

Til:	Knut Thomas Sjølie	Dato:	21.03.2023
Fra:	Ingrid Helene Halvorsen	Vår ref.:	23/01569-4
Kopi:	Anne Karin Lindahl Hildegunn E. Faraas Hege Nitteberg Henriette Selby Ebbestad		
Saksbehandler:	Ingrid Helene Halvorsen		

Høringsinnspill fra brukerutvalget ved Ahus - NOU 2023:4 Tid for handling - Personellet i en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste

Brukerutvalget (BU) vil innledningsvis understreke at det er en utfordrende framtidssituasjon som Helsepersonellkommisjonen beskriver. Vi innser at det krever tiltak for at de som trenger helsetjenestene mest, skal få dekket sine behov.

Vi vil fra brukernes side understreke sterkt at det er brukernes behov som må være kjernen i alle valg i de endringene som må gjøres. Innen de områdene kommisjonen trekker fram, må det gjøres avveininger for å sikre at mennesker som er eller blir syke skal få gode tjenester, og at de som trenger mest hjelp får dette. Det er også viktig at kronikere med alvorlig sykdom sikres god behandling og oppfølging.

BU ønsker også å påpeke at andre sektorer som danner grunnlaget for god helse, burde fått mer omtale. Når vi ser på muligheten for gode liv i forhold til befolkningens behov og samfunnets mulighet for å tilby gode tjenester, så inkluderer det både gode oppvekstvilkår, skole/utdanning, arbeid, kultur, likestilling, sosiale forskjeller m.m.

Ellers har vi følgende kommentarer til de foreslåtte tiltaksområdene:

- **Mer effektiv og organisering og samhandling i helse- og omsorgstjenesten**
 - BU er enig i at det er utfordrende å få helhetlige pasientforløp og god flyt i tjenestene når de tilbys av aktører som er organisert forskjellig.
 - Vi støtter flertallet i kommisjonen som ønsker å utrede en mer helhetlig organisering av helse- og omsorgstjenesten. Det er viktig å få en bred og grundig utredning og det mener vi flertallet forslag vil sikre.
 - BU støtter også flertallet i kommisjonen sitt forslag om å igangsette en utredning av framtidig bærekraftig sykehusstruktur i Norge. Mindretallets syn om at dette må løses innenfor dagens nivådeling, mener vi kan føre til at en del viktige problemstillinger ikke blir en del av utredningen.
- **Bedre bruk av tilgjengelig kompetanse gjennom god oppgavedeling – bygge nedenfra**

- BU ser også at det er et stort potensiale i riktig oppgavedeling og god organisering av arbeidet.
- Det vil være et godt prinsipp å bygge nedenfra – LEON prinsippet (Laveste Effektive Omsorgs Nivå). Prinsippet er at all forebyggende og helsefremmende arbeid bør foregå i så nær tilknytning til hjemmemiljøet som mulig.
- Vi er enig i at en bedre oppgavedeling er viktig med tanke på framtidens utvikling. Med hele 33 autoriserte helsepersonellgrupper har landet en stor bredde i kompetanse. Det er viktig at man får en god utnyttelse av de ansattes kompetanse og potensiale for utvikling. BU støtter kommisjonens anbefaling om å systematisere kompetansebehovet i de ulike arbeidsprosesser og at det etableres et kvalitetsutviklingsprogram som skal fremme riktig organisering og oppgavedeling i helse- og omsorgstjenestene over hele landet.
- Et viktig poeng er etter vår mening at brukerorganisasjonene både er kunnskapsorganisasjoner og tilbyr direkte støtte til pasientene, blant annet gjennom likepersonsarbeidet. Vi mener det bør komme som et krav til helseforetak og kommuner at brukerorganisasjonene blir sterkere involvert i utviklingen og planleggingen av tjenestene. Dette er viktig med tanke på å sette pasienten fremst.
- Vi støtter kommisjonens innspill om at brukerorganisasjonene kan supplere tjenestene i informasjons-, råd- og veiledningsoppgaver, som kurs, lærings- og mestringstilbud.
- **Arbeidstidsordninger som gir god personell utnyttelse, trivsel og kvalitet i tjenestene**
 - BU er enig i at en større grad av heltidsarbeid vil kunne utløse større kapasitet og kvalitet i tjenestene, uten samtidig å øke antallet sysselsatte. Vi vil også understreke at ansatte må ha arbeidsforhold som gjør at de trives på arbeidsplassen, slik at man får beholde medarbeidere med erfaring og god kompetanse.
- **Utdanning, kompetanseutvikling og karrieremuligheter for personellet**
 - Kommisjonen påpeker at en viktig forutsetning for å få gode og effektive helse- og omsorgstjenester, er at personellet har kvalifikasjonene og kompetansen som kreves for oppgavene. BU er enig i dette.
 - BU har ikke noe å bemerke til kommisjonens anbefaling om å øke utdanningskapasiteten til minst 80% av anslått behov. Vi er imidlertid usikker på om dette vil føre til at vi blir tilstrekkelig selvforsynt med helsepersonell. Det kan nok fortsatt være behov for helsepersonell fra utlandet, blant annet en del spesialister
- **Gode prioriteringer for en bedre bruk av tilgjengelig personell**
 - Vi er enig med kommisjonens anbefaling om en gjennomgang av finansieringssystemet for å fjerne eventuelle insentiver til å tilby unødvendige og lavt prioriterte tjenester. Personellressursene må brukes i tjenester som gir mest nytte, uavhengig av om de er privat eller offentlig finansiert.
- **Teknologi og digitale løsninger kan redusere behovet for personell**
 - Bruken av velferdsteknologi i omsorgstjenestene blir stadig mer utbredt. Det er både gode og dårlige erfaringer med dette. BU vil sterkt understreke at velferdsteknologien ikke må erstatte den menneskelige kontakten.
 - Med den bakgrunn vil vi støtte kommisjonens forslag om at helse- og omsorgssektoren anvender prinsippet om at oppgaver der personellet ikke har direkte kontakt med pasienter, brukere eller pårørende, automatiseres i den grad det er mulig. Det betyr at det også må utvikles tiltak som kan styrke den digitale kompetansen.

- Vi er enig i at det etableres et forskningsprogram for utvikling av nye digitale infrastrukturelle og brukervennlige løsninger, samt innovative arbeidsprosesser som har som formål å redusere behovet for arbeidskraft i helse- og omsorgstjenesten. Det er imidlertid viktig for oss å understreke at det hele tiden er pasienten som må stå i fokus.